

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Łęczycy wyrokiem z dnia 28 stycznia 2019 roku, w sprawie z powództwa B. K. przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W.:

1. zasądził od Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz B. K. tytułem zadośćuczynienia kwotę 5.500,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 9 maja 2017 roku do dnia zapłaty;
2. w pozostałym zakresie oddalił powództwo;
3. zasądził od Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz B. K. tytułem odszkodowania kwotę 1.892,00zł z ustawowymi odsetkami od dnia 9 maja 2017 roku do dnia zapłaty;
4. w pozostałym zakresie oddalił powództwo;
5. nakazał pobrać od B. K. kwotę 390 zł na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Łęczycy tytułem uzupełniającej opłaty od pozwu;
6. zasądził od Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz B. kwotę K. 469 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania;
7. zwrócił B. K. kwotę 700 zł tytułem niewykorzystanej zaliczki;
8. nakazał pobrać od B. K. kwotę 16,60 zł na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Łęczycy tytułem wydatków tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany, zaskarżając go w części:

- a) w zakresie pkt. 1 wyroku, co do kwoty 500,00 zł zasądzonej na rzecz B. K. wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 9 maja 2017 r. do dnia zapłaty;
- b) w zakresie pkt. 3 wyroku co do kwoty 1.792,00 zł zasądzonej na rzecz B. K. wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 9 maja 2017 r. do dnia zapłaty.

Zaskarżonemu orzeczeniu pozwany zarzucił:

- 1) naruszenie przepisów postępowania, tj.:

- a) naruszenie art. 192 k.p.c., art. 193 k.p.c. i art. 193 § 2¹ k.p.c. w zw. z art. 321

k.p.c., poprzez dokonanie błędnej wykładni i przyjęcie, iż została prawidłowo dokonana zmiana przedmiotowego powództwa w zakresie zasądzonej kwoty 500,00 zł tytułem zadośćuczynienia i 1.792,00 zł tytułem odszkodowania, i w konsekwencji zasądzenie ponad żądanie, w sytuacji gdy rozszerzenie powództwa nie zostało dokonane,

- b) nieprawidłowe przyjęcie, iż pomiędzy stronami zachodziła zawisłość sporu w

zakresie zasądzonych kwot 500,00 zł tytułem zadośćuczynienia i kwoty 1.792,00 zł tytułem odszkodowania, w sytuacji, gdy ani Sąd, ani pełnomocnik powódki nigdy nie doręczyli pozwanemu pisma zawierającego rozszerzenie powództwa w tej kwocie,

- c) pozbawienie strony pozwanej możliwości obrony swoich praw, co w

konsekwencji powadzi do nieważności postępowania na podstawie art. 379 pkt 5 k.p.c. w zaskarżonym zakresie,

2) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 444 § 1 k.c. w zw. z art. 361 k.c.

poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na uwzględnieniu powództwa i przyznaniu zadośćuczynienia i odszkodowania w kwocie nie objętej roszczeniem.

W konsekwencji podniesionych zarzutów pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonej części oraz rozstrzygnięcie o kosztach procesu za obie instancje.

Apelację od opisanego wyroku wywiodła również powódka, zaskarżając go w części, to jest:

a) w pkt. 2 oddalającym powództwo co do kwoty 5.500 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 22 lipca 2016 roku do dnia zapłaty,

b) w pkt. 2 oddalającym powództwo co do kwoty 305,89 zł tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty zasądanego zadośćuczynienia wysokości 5.500 zł za okres od dnia 22 lipca 2016 roku do 8 maja 2017 roku,

c) w pkt. 4 oddalającym powództwo co do kwoty 105,50 zł tytułem odsetek

ustawowych za opóźnienie od kwoty zasądanego odszkodowania wysokości 1.892 zł za okres od dnia 22 lipca 2016 roku do 8 maja 2017 roku,

d) w zakresie kosztów postępowania stosownie do zakresu zaskarżenia.

Zaskarżonemu orzeczeniu powódka zarzuciła naruszenie przepisów:

I. prawa procesowego, tj.:

1. art. 233 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i dokonanie dowolnej, a

nie swobodnej oceny materiału dowodowego polegającej na nieuwzględnieniu przy ustalaniu kwoty należnego zadośćuczynienia, treści opinii biegłego sądowego z zakresu ortopedii i traumatologii, w szczególności ustalonego stałego uszczerbku na zdrowiu powódki wynoszącego 6%, a w konsekwencji przyznania powódce zadośćuczynienia w kwocie rażąco zaniżonej;

2. art. 233 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez przekroczenie granic

swobodnej oceny dowodów przeprowadzonych w sprawie, wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, polegającej na pominięciu dla oceny wysokości należnego powódce odszkodowania, wymiaru niezbędnej powódce opieki i pomocy osób trzecich ustalonego w opinii biegłego sądowego z zakresu ortopedii i traumatologii, a w konsekwencji błędnym uzasadnieniu wyroku w zakresie wyliczeń dotyczących przyznanych z tego tytułu świadczeń;

3. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak uzasadnienia w wyroku motywów, jakimi Sąd

kierował się ustalając datę początkową orzeczonych powódce ustawowych odsetek za opóźnienie oraz brak wskazania, dlaczego sąd oddalił żądanie w tym zakresie wskazane w pozwie oraz w przedmiotowej zmianie powództwa;

II. prawa materialnego, tj.:

1. art. 445 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na niewłaściwej

interpretacji pojęcia „odpowiedniego” zadośćuczynienia w rozumieniu powyższego przepisu, co w konsekwencji doprowadziło do zasądzenia na rzecz powódki zadośćuczynienia w wysokości rażąco zaniżonej,

2. art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych,

Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w zw. z art. 481 § 1 i 2 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na oddaleniu powództwa w zakresie odsetek ustawowych od dnia 22 lipca 2016 roku do dnia zapłaty, w sytuacji gdy, decyzją z tej daty pozwany zasadniczo zakończył postępowanie likwidacyjne, a zatem od tej daty pozostawał w opóźnieniu w spełnieniu świadczenia na rzecz powódki

Powołując się na powyższe zarzuty, skarżąca wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w trybie art. 386 § 1 k.p.c. poprzez

zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki dalszej kwoty 5.500 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 22 lipca 2016 roku do dnia zapłaty, ustawowych odsetek za opóźnienie od zasądzonej kwoty 5.500 zł tytułem zadośćuczynienia za okres od 22 lipca 2016 roku do 8 maja 2017 roku, ustawowych odsetek za opóźnienie od zasądzonej kwoty 1.892 zł tytułem odszkodowania za okres od 22 lipca 2016 roku do 8 maja 2017 roku, odsetek od kwoty 5.500 zł tytułem zadośćuczynienia za okres od dnia 22 lipca 2016 roku do dnia zapłaty, oraz rozstrzygnięcie o kosztach postępowania I instancji przy uwzględnieniu merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy,

2. zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów

zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje są o tyle zasadne, że skutkują uchYLENIEM wyroku w zaskarżonej części i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania.

Wprawdzie interesy stron są sprzeczne, jednakże sytuacja procesowa, mająca miejsce w badanej sprawie uzasadnia powyższą konkluzję o uchYLENIU orzeczenia.

Wstępnie należy odnotować, że ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy, istotne dla rozstrzygnięcia w dostrzeżonym zakresie sporu Sąd Okręgowy podziela, przyjmuje za własne.

Osią apelacji pozwanego jest podniesienie zarzutów, wynikających z naruszenia art. 192 k.p.c., art. 193 k.p.c. i art. 193 § 2¹ 1 k.p.c. w zw. z art. 321 k.p.c., dokonanie błędnej ich wykładni i przyjęcie, że w badanej sprawie prawidłowo dokonana została zmiana przedmiotowa powództwa w zakresie zasądzonej kwoty 500,00 zł tytułem zadośćuczynienia i 1.792,00 zł tytułem odszkodowania (w konsekwencji zasądzenie ponad żądanie) w sytuacji, gdy rozszerzenie powództwa nie zostało dokonane, co prowadzi do wniosku, że pomiędzy stronami nie zachodziła zawisłość sporu w zakresie zasądzonych kwot. W efekcie powstałego naruszenia, jak zarzuca skarżący pozwany, doszło do pozbawienia strony pozwanej możliwości obrony swoich praw, skutkując nieważnością postępowania na podstawie art. 379 pkt 5 k.p.c. w zaskarżonym zakresie.

Podzielając powyższe zarzuty, przypomnieć trzeba, że zgodnie z art. 193 § 1 k.p.c., zmiana powództwa jest dopuszczalna, jeżeli nie wpływa na właściwość sądu. Z wyjątkiem spraw o roszczenia alimentacyjne zmiana powództwa może być dokonana jedynie w piśmie procesowym (§ 2¹ zd. pierwsze ww. przepisu). Natomiast w myśl art. 193 § 3 k.p.c., jeżeli powód występuje z nowym roszczeniem zamiast lub obok roszczenia pierwotnego, skutki przewidziane w artykule poprzedzającym rozpoczynają się z chwilą, w której roszczenie to powód zgłosił na rozprawie w obecności pozwanego, w innych zaś wypadkach - z chwilą doręczenia pozwanemu pisma zawierającego zmianę i odpowiadającego wymaganiom pozwu.

W niniejszym postępowaniu, opisane rygory nie zostały zachowane, aczkolwiek nie z powodu uchybienia strony powodowej. W piśmie z dnia 17 lipca 2018 roku powódka dokonała zmiany przedmiotowej powództwa, wnosząc o zasądzenie od powoda na jej rzecz dodatkowo kwoty 6.000 zł tytułem dalszego zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 22 lipca 2016 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 1.797 zł tytułem dalszego odszkodowania

wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 22 lipca 2016 r. do dnia zapłaty (pismo –k.89). W dniu 21 września 2018 roku na piśmie tym poczyniono adnotację w postaci zarządzenia, aby odpis pisma przesłać pełnomocnikowi pozwanego (zarządzenie –k.89). Zarządzenie to nie zostało wykonane, co potwierdza informacja zawarta w notatce urzędowej z dnia 3 lutego 2020 r., że w systemie Sędzia 2 brak jest informacji o przesłaniu stronie pozwanej odpisu pisma z dnia 17 lipca 2018 roku rozszerzającego powództwo (notatka –k. 160). Nie ulega zatem wątpliwości, że pismo powódki zawierające rozszerzenie powództwa nie zostało doręczone stronie pozwanej.

W tym miejscu odnotowania wymaga istotna z punktu widzenia skuteczności rozszerzenia powództwa okoliczność doręczenia pisma zawierającego takie rozszerzenie. Rozbieżności występujące w tym zakresie w orzecznictwie zostały usunięte w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2018 r., III CZP 31/18, zgodnie z którą odpis pisma procesowego zawierającego rozszerzenie powództwa nie podlega doręczeniu na podstawie art. 132 § 1 KPC (legalis). Z kolei w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2018 r., IV CSK 713/16 w sposób przekonujący wyjaśniono, że orzeczenie przez sąd o powództwie rozszerzonym w piśmie procesowym niedoręczonym stronie przeciwnej zgodnie z art. 132 § 1 KPC nie stanowi orzeczenia ponad żądanie (art. 321 § 1 KPC), lecz jego wydanie z naruszeniem przepisów postępowania może prowadzić do nieważności postępowania z przyczyny pozbawienia możliwości obrony (art. 379 pkt 5 KPC) -legalis).

Podzielając powyższe zapatrywania Sądu Najwyższego, wolno powiedzieć, że w okolicznościach faktycznych badanej sprawy, gdy stronie pozwanej nie doręczono odpisu pisma zawierającego rozszerzenie powództwa, a po jego złożeniu wyznaczona była tylko jedna rozprawa, na której pełnomocnik pozwanego nie był obecny, doszło do pozbawienia pozwanego możliwości obrony jego praw w zakresie zgłoszonego rozszerzonego żądania (art. 379 pkt 5 k.p.c.).

W kontekście powyższych uwag, apelacja powódki nie mogła zostać uwzględniona choćby z tego względu, że obejmuje niezgłoszone skutecznie w niniejszym postępowaniu roszczenie. Całokształt sprawy nakazuje zatem także z tej apelacji uchylić kwestionowane rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego, albowiem istota sprawy w zakresie zaskarżonym przez powódkę nie została rozpoznana. Odnoszenie się zaś do zarzutów wywiedzionego środka zaskarżenia dotyczących naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. i art. 445 k.p.c. należy uznać za przedwczesne, skoro materia będąca przedmiotem opisanych zarzutów nie stała się przedmiotem sprawy.

W związku z opisanymi wyżej uchybieniami sądu, skutkującymi nieważnością postępowania po rozszerzeniu powództwa, w przedmiotowej sprawie zachodzi konieczność prawidłowego doręczenia pisma zawierającego rozszerzenie powództwa, przeprowadzenia ewentualnie wnioskowanego przez strony postępowania dowodowego, dokonania ponownej oceny żądania pozwu w świetle prawa materialnego (art. 444 i 445 k.c.), przy prawidłowym zastosowaniu dyrektyw wskazanych w art. 233 § 1 k.p.c., tak, aby rozstrzygnąć o istocie sprawy.

Wprawdzie zgodnie z treścią art. 382 k.p.c. postępowanie apelacyjne ma charakter merytoryczny i w tym znaczeniu jest przedłużeniem postępowania przeprowadzonego przed sądem pierwszej instancji, to jednak przed sądem II instancji nie można dokonać rozszerzenia powództwa, o czym wprost mowa w art. 383 k.p.c.

W dalszym toku procedowania należy również mieć na uwadze wymogi określone w art. 328 § 2 k.p.c., słusznie podniesione przez apelującą powódkę.

W opisanym stanie rzeczy kwestionowany wyrok podlegał uchyleniu w zaskarżonej części na podstawie art. 386 § 4 k.p.c., a sprawa przekazaniu Sądowi Rejonowemu w Łęczycy do ponownego rozpoznania. Na podstawie art. 108 § 2 k.p.c. Sąd odwoławczy pozostawił Sądowi I instancji rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.